

DIVINA
COMEDIE

DIVINA COMEDIE

POVESTITĂ PENTRU COPII
DE CORINA ANTON

ILUSTRĂȚII DE
MIHAIL COȘULEȚU

*Pentru Victor, Alexandru și Alice,
cu speranța că vor iubi cărțile la fel
de mult ca mama lor. — C.A.*

*Picturile și desenele
din această carte îi sunt dedicate
fiului meu, Aron. — M.C.*

Dragă micule cititor,

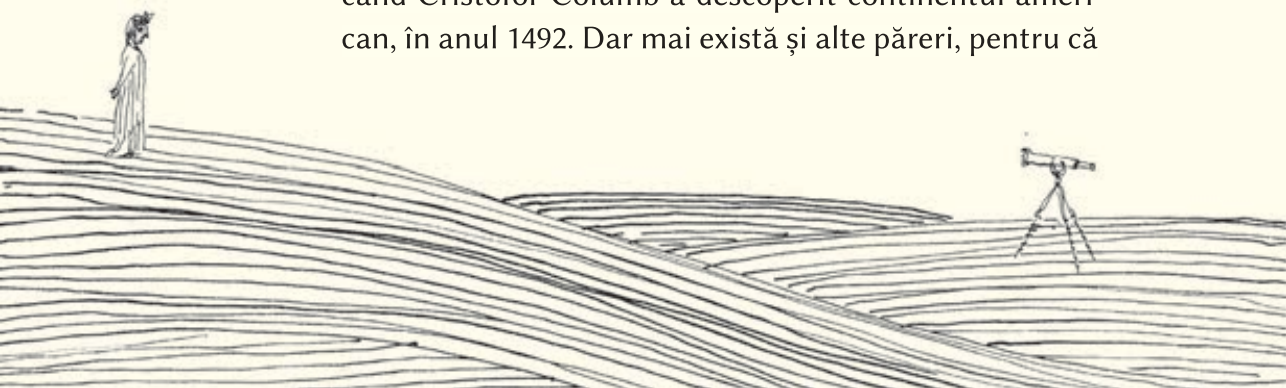
Îți place să călătorești? Dacă da, să știi că nu îți trebuie neapărat o valijoară și un bilet de tren ca să pornești la drum. Nu e nevoie să te urci în avion și nici în mașină. Ajunge să te așezi într-un fotoliu, cu cotul sprijinit de o pernă moale, să aprinzi o lămpiță și să deschizi o carte. Nici nu vei isprăvi de citit primele rânduri, că lângă tine se va ivi ca prin minune căluțul înaripat al fanteziei. Te va lua în șaua sa și, vâslind domol din aripi, te va duce mai departe decât ai visat că vei ajunge vreodată. Căci acesta este rostul cărților: să ne ia din locul în care ne aflăm de-adevăratelea și să ne ducă în vremurile de demult sau în viitor, pe Lună sau la Polul Nord, în palate de regi sau în căsuțe subterane de spiriduși; să ne facă să întâlnim personalități din toate timpurile, regi și regine, războinici, exploratori și inventatori sau eroi de basm, zmei și animale vorbitoare. Iar toți aceștia ne vor ajuta să înțelegem mai bine lumea în care trăim, pe cei care ne

înconjoară și chiar pe noi înșine; să învățăm ce înseamnă binele și răul, ce sunt iubirea, dreptatea, curajul și toate lucrurile care fac ca viața noastră să fie mai frumoasă și mai bună.

Cartea pe care ai deschis-o este povestea uneia dintre cele mai uimitoare călătorii făcute până acum de o minte omenească. A scris-o cel mai important poet italian, pe numele său Dante Alighieri, acum mai bine de șapte veacuri. Tu ai, poate, vreo zece-doisprezece ani: îți dai seama câtă vreme a trecut de atunci? Și totuși, noi continuăm să o citim, pentru că o carte cu adevărat bună străbate timpul și este îndrăgită în toate vremurile. Chiar dacă pe lume vin alți și alți oameni, întotdeauna din paginile ei un glas va răzbate până în inima lor; iar cartea va trece din biblioteca bunicilor în cea a nepoților, până când aceștia vor deveni, la rândul lor, bunici.

Ca să înțelegi această carte, imaginează-ți că iei un ocehan cu care te uiți nu în depărtare, spre nemărginirea orizontului, ci în adâncul timpului, înspre o vreme căreia i se spunea Evul Mediu. Așa au numit-o istoricii, adică niște oameni foarte învățați care tot scormonesc trecutul cu speranța că vor înțelege prezentul. Unii dintre ei spun că Evul Mediu ar fi început în anul 476, când a căzut Imperiul Roman de Apus sub năvălirea barbarilor, și s-ar fi sfârșit în 1453, când a căzut Imperiul Roman de Răsărit (adică atunci când turcii au cucerit Constantinopolul, un oraș pe care astăzi tu îl cunoști drept Istanbul). Alții spun că Evul Mediu s-ar fi terminat cam pe când Cristofor Columb a descoperit continentul american, în anul 1492. Dar mai există și alte păreri, pentru că

lucrurile care țin de calea omului prin istorie nu pot fi măsurate cu precizia cu care stabilești temperatura aerului, formula apei sau adâncimea mării. În orice caz, îți dai seama că într-o mie de ani și mai bine au avut timp să se petreacă o grămadă de lucruri!

Hai să reglăm ocheanul cu care iscodim aceste vremuri îndepărtate și să-l îndreptăm spre Italia. Acum șapte sute de ani, aceasta nu era o singură țară așa cum este astăzi, ci era alcătuită dintr-o puzderie de orașele care erau, fiecare, o țară în sine, cu legile și conducătorii săi. Acestea erau conduse de un fel de consilii formate din cetățeni însemnați. Faptul că aceste cetăți erau mici nu înseamnă că nu erau bogate și puternice, dimpotrivă: bancherii italieni erau atât de înstăriți, încât dădeau o mulțime de bani cu împrumut chiar și capetelor încoronate din Europa. Orașele italiene erau înfloritoare, pentru că aici lucrau tot soiul de meșteșugari organizați în bresle (adică asociații), care făceau lucruri frumoase și de bună calitate: haine, obiecte din piele, podoabe de aur și câte și mai câte. Pe acestea negustorii le vindeau în Franța, în Anglia, în Germania, ba chiar și în Orient: închipuie-ți că Marco Polo, un negustor venețian, a ajuns până în China! Nu era un lucru tocmai obișnuit, fiindcă pe vremea aceea oamenii nu călătoreau nici prea des, nici tocmai ușor. Nu existau avioane, autocare și mașini: știai că un drum pe care acum îl faci cu avionul în câteva ore atunci ar fi durat luni bune? Drumurile erau primejdioase și nesigure: oricând puteai fi jefuit de tâlhari sau atacat de fiarele sălbatice. Însă pericolele călătoriei nu-i descurajau, de pildă, pe pelerini, adică pe credincioșii

care se duceau pe jos, cu un toiag în mână și cu o desagă în spinare, să se închine în bisericile și în catedralele care împânzesc harta Europei. Construite în timp, împodobite secol după secol cu fresce și sculpturi, păstrând moaștele unor sfinți renumiți, ele există și în zilele noastre. Se mergea bunăoară în pelerinaj la Roma, care este și astăzi centrul creștinătății apusene; dar cea mai râvnită destinație a pelerinului medieval era Ierusalimul, orașul în care, potrivit Bibliei, Iisus Hristos a fost răstignit și a înviat. Pentru eliberarea Sfântului Mormânt de sub stăpânire musulmană au fost duse chiar o serie de războaie numite cruciade întrucât erau purtate sub semnul crucii.

Fiecare oraș medieval avea ziduri groase de apărare, un castel falnic cu creneluri, o piață mare în care se se-mețea o biserică; și apoi, o mulțime de prăvălii, de case înghesuite, de ulițe înguste... Pe străzi forfotea o mulțime pestriță: negustorii își strigau marfa cu glasurile lor sonore; meșteșugarii trebăluiau în poarta prăvăliei; prin piețe, poeții rătăcitori cântau despre faptele de arme ale neînfricaților eroi; și-apoi mai erau călugări cu straie mohorâte, cerșetori zdrențăroși, pelerini umili, slujnice grăbite... Iar pe pământurile din jurul orașelor locuiau țăranii, care lucrau la câmp și creșteau animale.

Multe dintre clădirile de atunci le poți vedea și acum. Dar o sumedenie din lucrurile pe care le avem astăzi nu existau: nici pomeneală de autobuze, calculatoare și telefoane. Puțini oameni știau să citească și să scrie. Asemenea îndeletniciri aveau călugării: între zidurile cenușii ale mănăstirilor, la lumina lumânării, ei scriau de mână, cu litere frumoase și înflorate, cărți făurite din piele de

INFERNUL

r-o zi din primăvara anului 1300, Dante, pe atunci aflat la mijlocul vieții sale (avea treizeci și cinci de ani), se pomenește într-o pădure deasă și întunecată. Nu-și mai amintește cum a ajuns aici: obosit și somnoros, poate că nu s-a uitat bine pe unde merge și-acum iată că nu mai găsește cărarea. Bezna adâncă, desișul misterios și zgomotele nedeslușite ale pădurii îl înfioară. Și asta nu e tot: așa cum li se mai întâmplă oamenilor mari atunci când au multe necazuri, Dante este necăjit și dezorientat. De multă vreme lucrurile nu merg bine: uitându-se în jurul său, vede numai răutate, lăcomie, dispreț și egoism. Concetățenii săi se zbat care mai de care ca să ajungă cât mai sus, dar nu pentru că vor să guverneze spre binele cetății, ci ca să poată strânge avere netulburată. Se încaieră cu vecinii lor, ba chiar și între ei; se dușmănesc, mint și înșală, sunt mânioși, clevetitori, fățarnici și răzbunători. Au uitat de cinste, de dreptate și de milă. Cei curați sunt umiliți și alungați; glasul lor

firav nu se aude printre răcnetele celor puternici. Iar Beatrice, singura rază de lumină și de speranță din viața lui, s-a stins, lăsându-l mai singur ca niciodată. Așa că Dante nu-și mai găsește locul. Încotro s-o ia? Oare ce-ar trebui să facă?

Ridicându-și privirea, Dante zărește o geană de lumină și, ușurat, iuțește pasul. Izbutește să iasă din hățiş și să ajungă la poalele unui deal. Dar iată că îi ațin calea trei fiare înspăimântătoare și flămânde: o panteră cu blana tărcată, un leu înfricoșător și o lupoaică numai piele și os, care nu-i îngăduie să meargă mai departe. Dante se oprește speriat, neștiind cum să scape, când în inima negurii deslușește o tăcută figură omenească.

— O, tu, oricine ai fi, om sau umbră, fie-ți milă de mine! strigă Dante.

— Cândva am fost om, dar acum sunt doar o umbră, răspunde necunoscutul. Eu am scris *Eneida*, poemul care preamărește faptele de arme ale lui Enea, strămoșul glorioșilor romani.

— Te recunosc: ești înțeleptul Virgiliu, cel mai ales dintre poeții latini. Tu ești maestrul meu, de la care am învățat să scriu! Rogu-te, scapă-mă de fiarele astea care m-au încolțit!

— Vino cu mine, spune Virgiliu. Vei face o călătorie nemaipomenită și vei vedea ce nu a mai văzut nimeni niciodată: vom merge pe lumea cealaltă și vei întâlni sufletele celor morți. Să fii curajos!

— Dar de ce tocmai eu? întreabă Dante uimit. Eu nu sunt erou ca Enea și nici sfânt. Sunt un om ca toți oamenii. De ce să pornesc într-o asemenea călătorie pe care

nu a mai făcut-o niciun muritor? Și periculoasă pe deasupra! Ce să caut eu printre fantome?

— Beatrice m-a rugat să vin după tine, răspunde Virgiliu. Ea se află acum în Paradis. De acolo de sus ți-a văzut suferința și rătăcirea. Nu te teme! De ce eziți? Nu-ți dai seama ce șansă nemaipomenită ți s-a dat?

Așa este Virgiliu întotdeauna: înțelept și ocrotitor. Dante vedea în el întruchiparea rațiunii, adică a gândirii limpezi și a dreptei judecăți. Cât ține călătoria, Virgiliu îi va tâlcui lui Dante cele văzute, îl va îmbărbăta și-l va îndemna să meargă mai departe: exact așa cum părinții tăi te învață, te susțin și te îmbrățișează ca să-ți dea curaj. E ca un tată, drept care Dante își ia inima în dinți și pornește la drum alături de marele poet latin.

Se lasă seara când Dante și Virgiliu ajung la o poartă uriașă pe care scrie, cu litere mari și întunecate, „Lăsați orice speranță, o, voi cei care intrați!”. Lui Dante nu prea îi vine să intre: cum adică să lași speranța la intrare? Dacă îți pierzi până și speranța, înseamnă că nu îți mai rămâne nimic! Dar Virgiliu nu îi dă răgaz să se răzgândească și îl zorește înăuntru.

Cei doi poeți intră și... ce să vezi? Nu vezi nimic... pentru că dincolo de această poartă nu pătrunde lumina stelelor. Se aud doar strigăte, vaiere și tot felul de zgomote. Dante clipește des, până ce ochii i se obișnuiesc cu întunericul și începe să zărească în jurul său. Aici se află intrarea în Infern, adică în locul în care sunt osândiți oamenii care au săvârșit fapte rele în timpul vieții. Pedepsa este întotdeauna pe măsura păcatului. Dante vede gonind o mulțime nesfârșită și, curios, îl întreabă

pe Virgiliu cine sunt aceștia. Dar poetul se strâmbă disprețuitor: sunt indiferenții, adică aceia care nu au făcut nimic toată viața lor. Nu au construit nimic, nu au iubit, nu au lăsat nimic în urmă. Nu au urmărit niciun ideal, așa că acum sunt pedepsiți să fugă urmăriți de viespi și muște care îi pișcă neîncetat. Nimeni nu își mai amintește de ei: parcă nici n-ar fi fost.

— Să nu ne mai pierdem vremea vorbind despre ei: uită-te și treci mai departe, spune Virgiliu.

Și iată cum din întuneric se ivește un bătrân cu păr alb, vâlvoi, cu barbă încâlcită și cu ochi arzători precum jărăticul. Este Caron: cârmind o luntre cu vâsla sa lungă, a venit să ducă sufletele morților peste râul Aheron, în Infern.

— Vai vouă! răcnește el cu glas înspăimântător, ținându-i cu ochii săi roșii. Am venit să vă duc în străfundul iadului, în foc și-n gerul veșnic. N-o să mai vedeți niciodată lumina soarelui! Iar tu, care ești viu, ce cauți printre cei morți? Pleacă de-aici!

— Caron, nu te supăra, spune Virgiliu. Cineva care e mai sus decât tine vrea ca Dante să vadă locurile acestea tainice. Așa că nu ne mai întreba nimic!

La auzul acestor cuvinte, luntrașul îi lasă pe cei doi în pace și se apucă să încarce sufletele în luntrea lui ca să le ducă pe malul celălalt. Dante și Virgiliu se urcă și ei, și barca se desprinde de țărm. Totuși, oricât ar fi Caron de pornit, are și el puțină dreptate: se știe că niciunui om viu nu îi este îngăduit să pătrundă pe tărâmul morților. Dar pe neașteptate are loc un cutremur: pământul se clatină atât de violent, încât Dante, speriat, își pierde

CUPRINS

Dragă micule cititor

7

Infernul

19

Purgatoriul

47

Paradisul

73

